

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Voorlopige resultaten enquête netwerkbijeenkomst participatie

Kennisknooppunt Participatie

Datum   April 2022
Status   Openbaar

1 Aanleiding, methode en resultaten enquête

1.1 Achtergrond

Het kennisknooppunt Participatie (hierna: kennisknooppunt) heeft een internet-enquête gehouden om de behoefte te peilen voor het houden van een netwerkbijeenkomst in 2022. Tijdens deze bijeenkomst komen participatie onderwerpen aan de orde die voor zowel mensen uit de praktijk als voor onderzoekers van belang, actueel en interessant zijn.

Het kennisknooppunt heeft in 2021 de eerste kennisagenda participatie gepubliceerd. Deze agenda had als doel om een leidraad en stimulans te zijn voor het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek, de kennishiaten in de participatiepraktijk te laten onderzoeken, interactie tussen onderzoek en praktijk op het gebied van participatie te stimuleren en het netwerk rond participatie te versterken.

Met verschillende activiteiten wil het kennisknooppunt in 2022 de kennisagenda participatie aanscherpen en ontwikkelen zodat deze goed aansluit bij bestaand onderzoek en de praktijk van de participatieprofessional. Het organiseren van een netwerkbijeenkomst voor professionals die zich bezighouden met participatie in de praktijk, of onderzoek doen naar participatievraagstukken zou kunnen bijdragen aan de gestelde doelen.

Voordat wordt besloten om de netwerkbijeenkomst participatie te organiseren wordt door het kennisknooppunt onderzocht of hier behoefte aan is vanuit de praktijk en het onderzoek. Bovendien worden de meer specifieke wensen voor een netwerkbijeenkomst opgehaald.

De behoefte wordt achterhaald door het houden van een internet-enquête. Dit verslag presenteert voorlopige resultaten. Het zijn voorlopige resultaten omdat de enquête verder wordt verspreid onder met name kennisinstellingen.

1.2 Methode

Om inzicht te krijgen in de behoefte en wensen vanuit de praktijk voor de netwerkbijeenkomst heeft het kennisknooppunt op 15 maart 2022 een enquête gepubliceerd. Deze is verspreid via LinkedIn, Twitter en e-mail. De resultaten van deze enquête worden benut om te bepalen of er vanuit de praktijk genoeg animo en commitment is om over te gaan tot het organiseren van een netwerkbijeenkomst rondom het netwerk van participatieprofessionals. De enquête is in de periode 15 maart tot 4 april 2022 in totaal ingevuld door 70 respondenten, voornamelijk afkomstig uit de publieke (64%) en private sector (19%).

1.3 Resultaten en interpretatie

Uit de enquêteresultaten kan worden afgeleid dat respondenten enthousiast zijn om deel te nemen aan een netwerkbijeenkomst voor het vakgebied participatie, 61% van de respondenten zou zeker deelnemen, 37% overweegt om deel te nemen als deze bijeenkomst wordt georganiseerd. Bij het invullen van de enquête hebben 13 respondenten aangegeven te willen bijdragen als medeorganisator, en 19 respondenten hebben aangegeven te willen bijdragen als spreker op de bijeenkomst.

De belangrijkste redenen om deel te nemen aan de netwerkbijeenkomst zijn volgens de respondenten:

- het kennismaken van nieuwe methoden, theorieën en praktische handvatten op het gebied van participatie (81%),
- het in contact komen met participatieprofessionals uit de praktijk (59%) en
- het opbouwen van een landelijk netwerk van participatieprofessionals (54%).

Het inhoudelijke programma is belangrijk voor de respondenten, waarbij er ruimte zou moeten zijn voor diepgang in de thema's (57%). Hiermee vergeleken is genoeg tijd om te netwerken volgens de deelnemers een stuk minder belangrijk (32%).

Veelgenoemde thema's die volgens de respondenten aan bod moeten komen zijn:

- inclusiviteit en representativiteit,
- de kosten en baten van het voeren van een participatieproces,
- participatie bij transitieopgaven en
- het voortuitblikken naar de participatie in de Omgevingswet.

Met deze enquêteresultaten ligt er volgens het kennisknooppunt een goede basis om het organiseren van de netwerkbijeenkomst verder in gang te zetten en verder vorm te gaan geven de komende periode.

1.4

Vervolgstappen

De resultaten van de enquête hebben geholpen om de behoeften en wensen van geïnteresseerden in de bijeenkomst inzichtelijk te maken. Uit deze enquête zijn verschillende vervolgstapen gekomen die zullen worden opgepakt door het kennisknooppunt.

1. De contactgegevens van respondenten toegevoegd aan de maillijst nieuwsflits kennisknooppunt participatie en worden de enquêteresultaten van de netwerkbijeenkomst toegestuurd aan geïnteresseerden. In de enquête konden respondenten contactgegevens achterlaten om op de hoogte te worden gehouden van activiteiten van het kennisknooppunt en de resultaten van de enquête.
2. De respondenten die hebben aangegeven te willen mee-organiseren of willen spreken worden benaderd door het kennisknooppunt.
3. Onderzoekers op het gebied van participatie bij universiteiten en hogescholen persoonlijk benaderd voor het invullen van de enquête. Dit gebeurt op basis van een overzicht waarin wordt vermeld bij welke instellingen, welke personen onderzoek doen naar participatie en daaraan gerelateerde onderwerpen. Deze doelgroep wordt benaderd omdat zij tot nu toe nauwelijks of niet bereikt zijn door de enquête, terwijl zij een belangrijke doelgroep zijn voor de netwerkbijeenkomst. Hun behoeften en wensen dienen daarom nog geïnventariseerd te worden in een tweede ronde van de enquête.

Bijlage

Resultaten enquête - Inventariseren van de behoeften voor een netwerkbijeenkomst Participatie

Toelichting

De enquête bestond uit 12 vragen. Drie vragen zijn niet opgenomen in deze bijlage. Het betreffen de vragen:

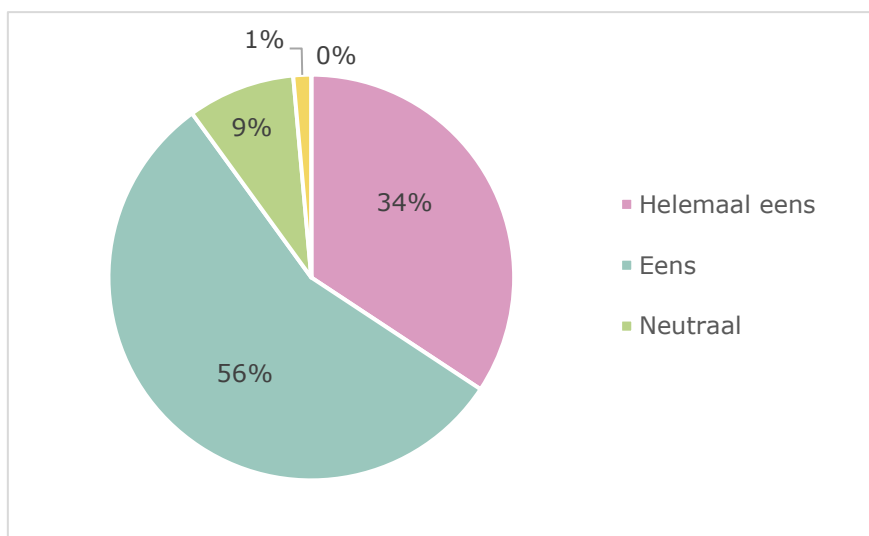
- Heeft u aanvullende vragen of opmerkingen met betrekking op de netwerkbijeenkomst participatie (open vraag)?
- Ik wil ik graag op de hoogte worden gehouden van (meerdere antwoorden mogelijk):
  - De uitslag van deze enquête
  - De netwerkbijeenkomst participatie
  - De activiteiten van het kennisknooppunt Participatie (maximaal 1 bericht per maand)
- Om mij hiervan op de hoogte te houden kunt u mij bereiken op het volgende emailadres (open vraag).

Deze vragen zijn te persoonlijk van aard om in deze rapportage op te nemen. De uitslag van de andere vragen worden hier ongewijzigd weergegeven.

De enquête is in de periode 15 maart tot 4 april 2022 in totaal ingevuld door 70 respondenten

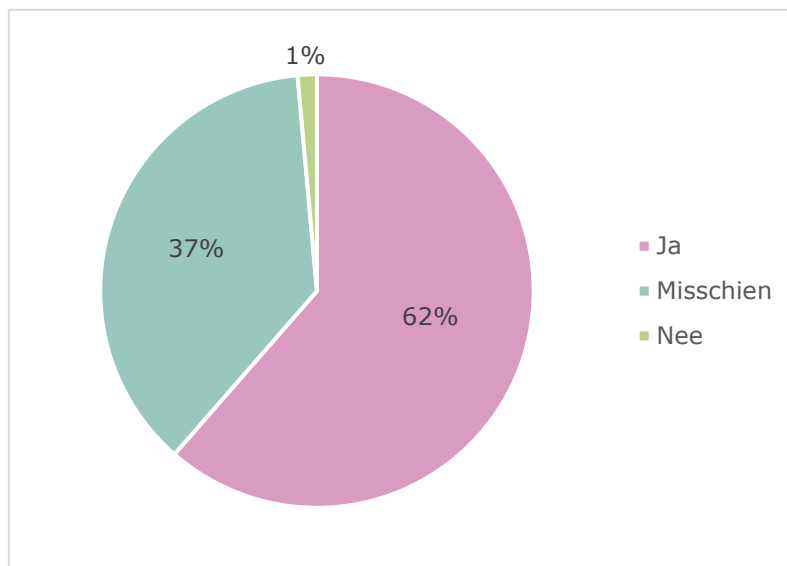
Vraag 1

Ik heb behoefte aan een netwerkbijeenkomst participatie, waarbij onderzoek en praktijk gezamenlijk vraagstukken in het participatiedomein agenderen.

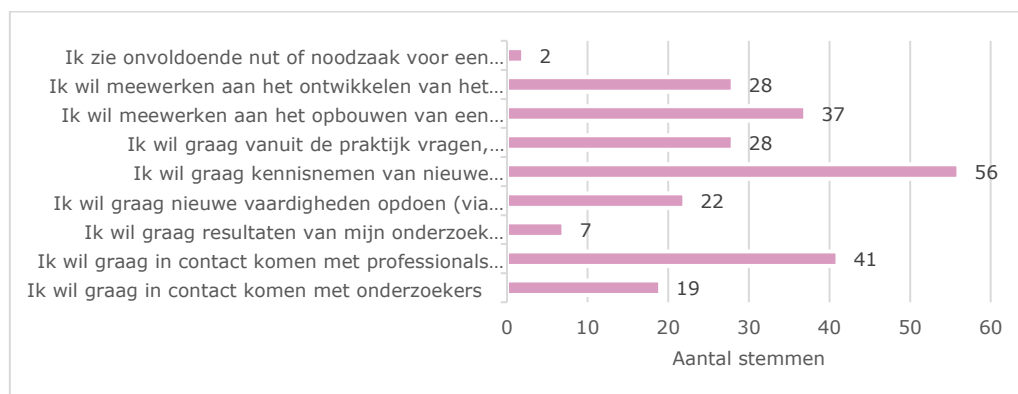
Vraag 2

Wanneer het kennisknooppunt deze netwerkbijeenkomst organiseert ben ik van plan om deel te nemen.

Vraag 3

Wat zijn redenen voor u om deel te nemen aan een netwerkbijeenkomst? (meerdere antwoorden mogelijk).

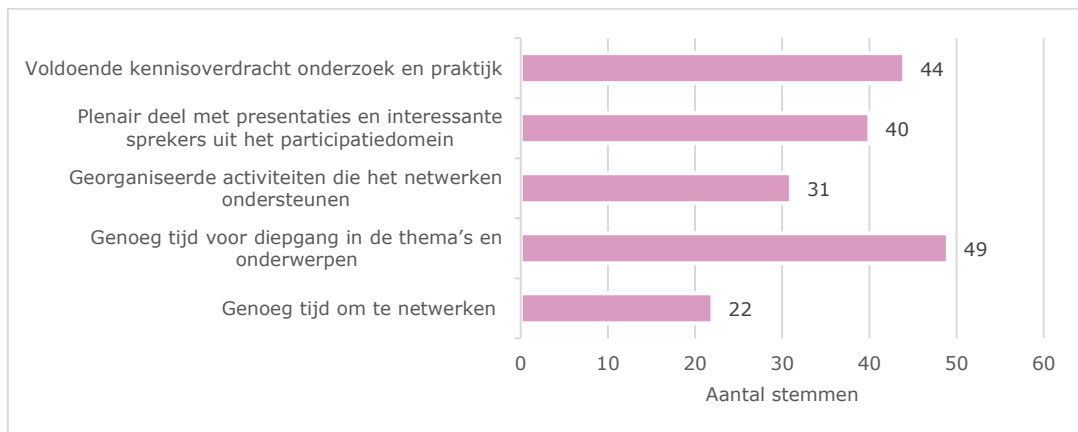

De antwoorden volledig uitgeschreven:

- Ik zie onvoldoende nut of noodzaak voor een netwerkbijeenkomst
- Ik wil meewerken aan het ontwikkelen van het vak participatie, bijvoorbeeld door de opleidingsmogelijkheden te ontwikkelen
- Ik wil meewerken aan het opbouwen van een landelijk netwerk van participatieprofessionals
- Ik wil graag vanuit de praktijk vragen, dilemma's of kwesties inbrengen en nagaan of die onderzocht moeten of kunnen worden
- Ik wil graag kennismaken van nieuwe methoden, theorieën of praktische handvatten.
- Ik wil graag nieuwe vaardigheden opdoen (via o.a. workshops)
- Ik wil graag resultaten van mijn onderzoek kunnen presenteren
- Ik wil graag in contact komen met professionals die veel praktijkervaring hebben
- Ik wil graag in contact komen met onderzoekers

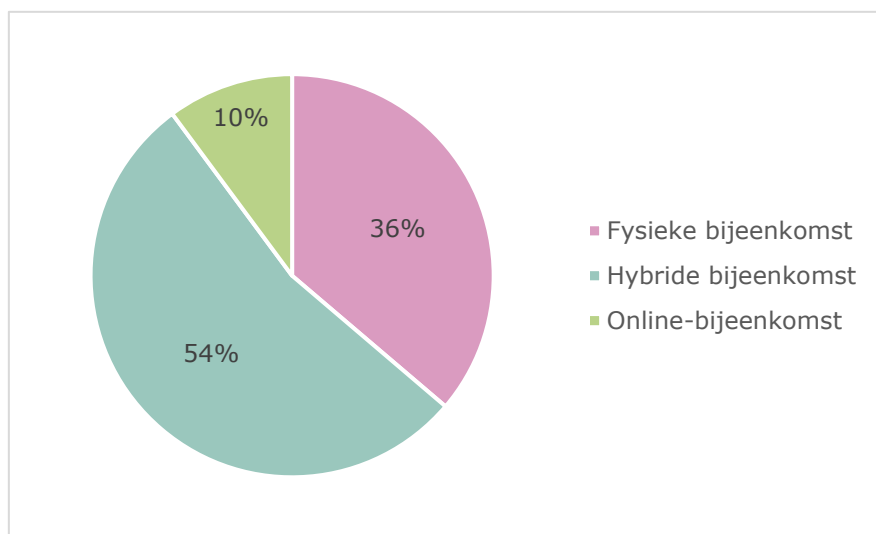
Vraag 4

Wat vindt u op de netwerkbijeenkomst belangrijke onderdelen? (meerdere antwoorden mogelijk).

Vraag 5

In welke vorm zou deze netwerkbijeenkomst volgens u moeten plaatsvinden?

Vraag 6

De volgende participatie onderwerpen zie ik graag terug bij de netwerkbijeenkomst. (Open vraag).

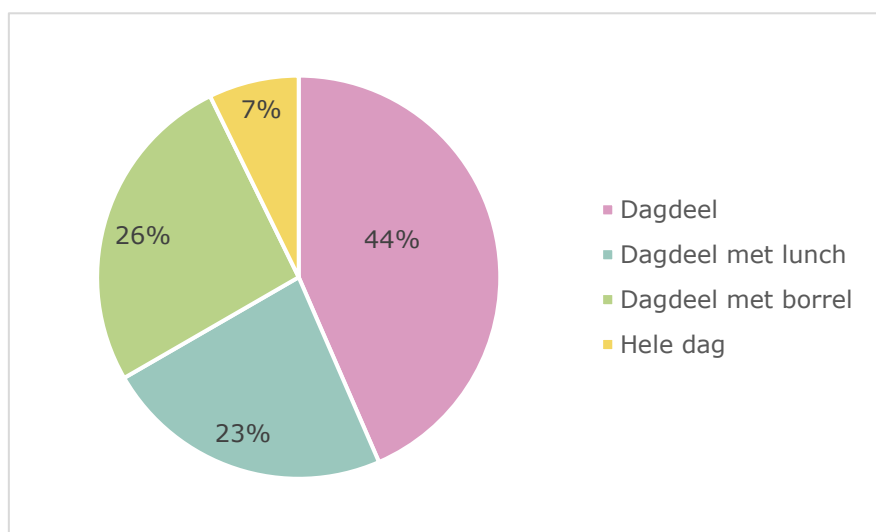
- Vakmanschap.
- Uitdaagrecht.
- Monitoren en evalueren, verhouding participatieve democratie en vertegenwoordigende democratie (en het monitoren/ evalueren hoe dit uitpakt in de praktijk met participatievraagstukken).
- Morele dilemma's, inclusiviteit, communicatie.

- Samenwerking tussen overheden, organiseren van een goed en continu participatieproces/gesprek, opstelling als netwerkende/faciliterende overheid irt politieke besluitvorming.
- Kennisleemte en vooroordelen bij burgers, bedrijven en bestuurders.
- Samen werken aan best practices en succes- en faalfactoren.
- Er wordt, oa nav de toeslagen-affaire, door verschillende (uitvoerings-) instanties de nadruk gelegd op het 'luisteren naar de burger'. Wat betekent deze uitspraak en hoe raakt deze uitspraak het participatiedomein?
- Stakeholders zijn meestal wel bereid tot participeren maar hoe bereik je de gewone burger.
- Participatiedilemma's en samenhang met politiek-bestuurlijke afwegingen.
- Participatiemoetheid onder inwoners; representativiteit in een participatietraject; kies je voor online of offline, of ontkom je niet aan een combinatie om alle doelgroepen te bereiken.
- Voortuitblik naar de participatieverordening; inclusiviteit/representativiteit, verleiden van collega's die terughoudend zijn over participatie om toch trajecten te organiseren.
- Representativiteit, weerstand, 'marketing' hoe bereik en betrek je mensen
- Participatiebeleid, participatieverordening, relatie Omgevingswet.
- Hoeveel participatie opbrengt in termen van vermeden kosten van rechtsgang, vragen beantwoorden gemeenteraden, overvragen ambtelijke organisaties door actiegroepen en belangenorganisaties.
- Hoe betrek je de zwijgende meerderheid Hoe zorg je dat tegenstanders het gevoel hebben dat ze zich toch gehoord voelen Hoe ga je om met mensen die ondanks een goed verlopen participatieproces via raad en wethouder toch hun gelijk (proberen) te halen? Hoe neem je de interne collega's op de goede manier mee in dit proces Hoe neem je raad en college mee in dit proces zodat alle neuzen dezelfde kant uit staan?
- Belang van verandering interne organisatie bij gemeenten om participatie breed op de standaard te krijgen.
- Polarisatie probleem.
- Hoe kunnen we kosten en baten van de wijze van participatie vooraf eenduidig in kaart brengen.
- Relatie representatieve en participatieve overheid.
- Wat is de rol van de overheid om te zorgen dat de burger participeert met zijn omgeving in het kader van de Omgevingswet?
- Sommige groepen zijn ondervertegenwoordigd of moeilijk te bereiken/betrekken (aandacht schenken aan inclusiviteit en ongelijkheid). Participatie bij integrale gebiedsontwikkeling waarin maatschappelijke opgaven een plek moeten krijgen (is voor professionals al 'zware kost').
- Vullen en gebruiken van de kennisbank Participedia.net met innovatieve voorbeelden van participatie. Opbouwen van de Nederlandse kennisbasis in deze bestaande wetenschappelijke omgeving. Deelnemen aan co-design van de verdere ontwikkeling van Participedia met de vele onderzoeksinstellingen wereldwijd die eraan bijdragen.
- Participatie bij infrastructurele projecten (met gebiedspartners).
- Ruimte voor diversiteit van meningen in het participatieproces.
- Is draagvlak (kent veel dimensies) de basis voor participatie (kent veel gradaties) of omgekeerd? Is een transparante vorm van "tegenspraak" een goede basis voor draagvlak?
- Leren samenwerken - inzet ervaringskennis - ongemak in / spanningsvelden bij participatie.
- Draagvlak vs inspanning.
- Verwachtingsmanagement, eigen collega's aan het gesprek laten beginnen over participatie.

- Plaats van participatie binnen ons politieke bestel. Bijvoorbeeld: verhouding participatie - gemeenteraad.
- Raad en participatie inclusieve participatie jongeren participatie.
- Lokaal Burgerberaad.
- Participatie bij de energietransitie. Niemand wil eraan en toch zal het moeten. Wat werkt wel/niet?
- Inclusie.
- Participatiewensen burgers in kaart (profielen), of en hoe het hebben van basiskennis burgerparticipatie kan verbeteren.
- Participatie tijdens de beleidsfase (casus programma Integraal Riviermanagement), e-participeren.
- Rol van college en raad in participatieprocessen continuïteit in participatie in gebieden waar veel gebeurt of over thema's met veel impact op de samenleving
- Uitdaagrecht bij overheden.
- Participatie in transitieopgaven.
- Ik ben breed geïnteresseerd.
- Vroege fase, verbinding met besluitvorming, onderbouwing nut en noodzaak en toegevoegde waarde van participatie.
- Relatie participatie/lokale politiek Betrekken stille midden Voorkomen participatiemoedigheid etc.
- Hoe komen we van experimenten naar stevigere werkwijzen, zonder de nodige flexibiliteit te verliezen. Borgen én blijven ontwikkelen.
- Ervaring van participatie bij beleidsdossiers en de rol van de omgevingsmanager daarbij.
- Hybride bijeenkomsten.
- Besluitvorming.
- Toolbox Draagvlak vergroten.
- Contact erkenning weerstand doorvragen.

Vraag 7

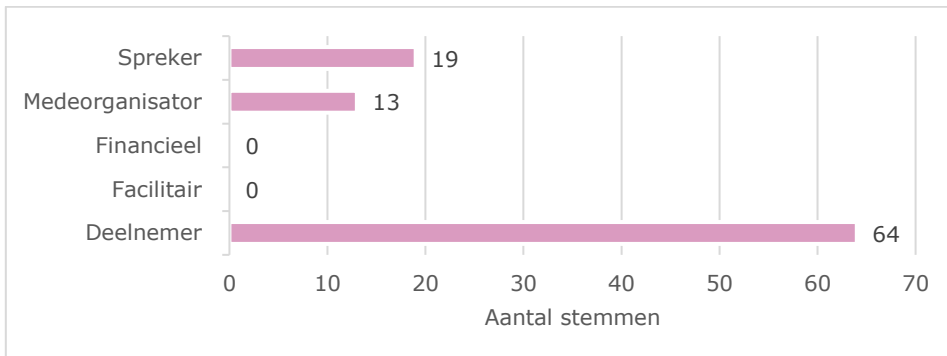
Hoe lang zou de bijeenkomst volgens u moeten duren?

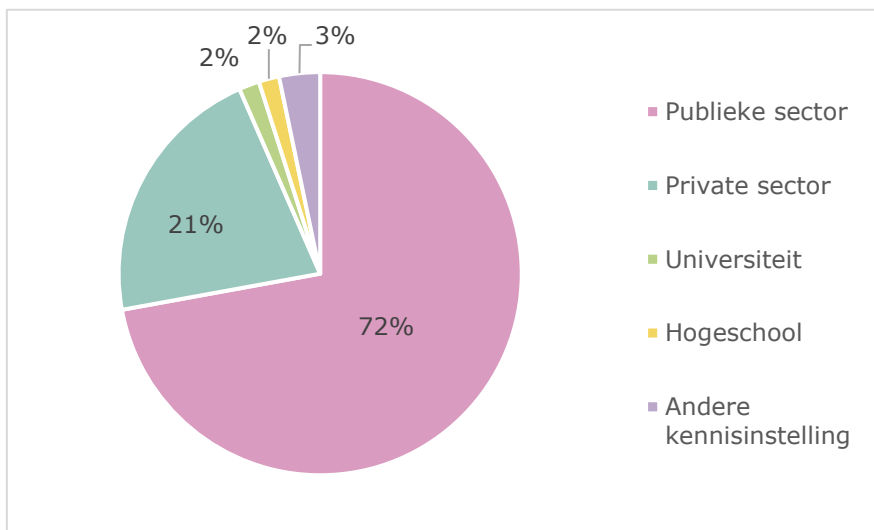
Vraag 8

Op welke wijze zou u willen bijdragen aan deze netwerkbijeenkomst? (meerdere antwoorden mogelijk)

Vraag 9

In welke sector bent u werkzaam?

Colofon

Projectnaam	Enquête netwerkbijeenkomst participatie
Rapportversie	2022.04.19
Contactpersoon	Felix Wolf
	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat Directie Participatie Kennisknooppunt Participatie (KKP)
	Rijnstraat 8 2515 XP Den Haag Postbus 20901 2500 EX Den Haag E felix.wolf@minienw.nl T 06 11254139
Bijlage(n)	Resultaten enquête - Inventariseren van de behoeften voor een netwerkbijeenkomst participatie (opgenomen in dit rapport)
Auteurs	Felix Wolf, Plv. Programmamanager Kennisknooppunt Participatie Marijn Stouten, Erasmus Universiteit